

ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО
«ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ»
ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ ІНСТИТУТ

КУРСОВА РОБОТА

з дисципліни: Аналіз господарської діяльності

**на тему: Сутність, значення та умови застосування детермінованого
аналізу**

Виконав:
студент групи ТУхс-8-23-Б1ООП (4,6зс)
Павленко Валерія Ігорівна

Керівник: Чебан М.В.

Оцінка:

Національна шкала _____

Кількість балів: _____ ECTS _____

Члени комісії

_____	_____
(підпис)	(прізвище та ініціали)
_____	_____
(підпис)	(прізвище та ініціали)
_____	_____
(підпис)	(прізвище та ініціали)

2026 рік

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ДЕТЕРМІНОВАНОГО АНАЛІЗУ	5
1.1. Понятійний апарат та сутність детермінованого факторного аналізу	5
1.2. Роль та значення детермінованого аналізу в системі аналізу господарської діяльності.....	8
РОЗДІЛ 2. УМОВИ ТА МЕТОДИЧНИЙ ІНСТРУМЕНТАРІЙ ЗАСТОСУВАННЯ ДЕТЕРМІНОВАНОГО АНАЛІЗУ	13
2.1. Основні типи детермінованих моделей (адитивні, мультиплікативні, кратні, змішані)	13
2.2. Способи вимірювання впливу факторів.....	15
РОЗДІЛ 3. ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ВИКОРИСТАННЯ ДЕТЕРМІНОВАНОГО АНАЛІЗУ НА ПРИКЛАДІ ПрАТ «ДАРНИЦЯ»	19
3.1. Оцінка показників фінансово-господарської діяльності ПрАТ «Дарниця» із застосуванням детермінованих моделей	19
3.2. Переваги, обмеження та шляхи оптимізації використання детермінованого аналізу на підприємстві.....	22
РОЗДІЛ 4. ПРОЄКТ ВПРОВАДЖЕННЯ СУЧАСНИХ ІНСТРУМЕНТІВ ДЕТЕРМІНОВАНОГО АНАЛІЗУ В СИСТЕМУ УПРАВЛІННЯ ПрАТ «ДАРНИЦЯ»	28
4.1. Розробка алгоритму автоматизації детермінованого факторного аналізу на базі корпоративної ERP-системи.....	28
4.2. Оцінка економічного ефекту від автоматизації аналітичних процесів та моделювання майбутніх фінансових результатів.....	32
ВИСНОВКИ	38
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	40
ДОДАТКИ	44

ВСТУП

В умовах сучасного динамічного та конкурентного ринкового середовища успішне функціонування будь-якого підприємства неможливе без ефективної системи управління, яка, у свою чергу, базується на глибокому та всебічному аналізі господарської діяльності. Ключовим інструментом такого аналізу є факторний аналіз, серед методів якого особливе місце посідає детермінований аналіз. Актуальність обраної теми дослідження зумовлена тим, що детермінований факторний аналіз дозволяє з високою точністю кількісно виміряти вплив окремих факторів на результативний показник у випадках, коли зв'язок між ними носить функціональний (строго визначений) характер.

Для вітчизняних компаній, зокрема у високотехнологічній та капіталомісткій фармацевтичній галузі, здатність оперативно виявляти причини відхилень ключових фінансових показників (наприклад, прибутку чи рентабельності) є життєво необхідною. Використання детермінованих моделей (адитивних, мультиплікативних, кратних та змішаних) дає змогу керівництву не лише констатувати факт зміни показників, але й чітко розуміти її причини, знаходити приховані резерви підвищення ефективності виробництва та обґрунтовувати стратегічні управлінські рішення. Отже, дослідження сутності, значення та умов застосування детермінованого аналізу є об'єктивною потребою сьогодення.

Метою роботи є теоретичне обґрунтування сутності та методичного інструментарію детермінованого аналізу, а також його практичне застосування для оцінки показників фінансово-господарської діяльності на прикладі ПрАТ «Фармацевтична фірма «Дарниця».

Відповідно до поставленої мети та затвердженого плану було сформульовано такі **завдання дослідження**:

- розкрити понятійний апарат та сутність детермінованого факторного аналізу;

- визначити його місце та роль у загальній системі аналізу господарської діяльності підприємства;
- охарактеризувати основні типи детермінованих моделей та специфіку їх побудови;
- дослідити способи вимірювання впливу факторів (метод ланцюгових підстановок, метод абсолютних та відносних різниць тощо);
- провести практичну апробацію методу на основі фінансової звітності ПрАТ «Дарниця»;
- узагальнити переваги, обмеження та шляхи оптимізації використання детермінованого аналізу в сучасних умовах.

Об'єктом дослідження є процес формування результативних фінансово-економічних показників діяльності підприємства.

Предметом дослідження є теоретико-методологічні та практичні засади застосування методів детермінованого факторного аналізу.

Методи дослідження. У процесі написання роботи використовувалися загальнонаукові методи (системний аналіз, порівняння, узагальнення), а також специфічні прийоми економічного аналізу (метод ланцюгових підстановок, метод абсолютних різниць) для кількісного вимірювання впливу факторів.

Інформаційною базою дослідження слугували законодавчі акти України, праці провідних науковців з економічного аналізу та офіційна фінансова звітність (Баланс та Звіт про фінансові результати) ПрАТ «Дарниця».

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ДЕТЕРМІНОВАНОГО АНАЛІЗУ

1.1. Понятійний апарат та сутність детермінованого факторного аналізу

Економічний аналіз оперує точними категоріями, де кожне явище розглядається як прямий наслідок дії рушійних сил. Детермінований факторний аналіз є специфічною методикою дослідження впливу окремих змінних на результативний показник за умови, що зв'язок між ними носить строго функціональний характер. Математично такий зв'язок виражається як точна алгебраїчна сума, добуток або частка від ділення факторів. Тут відсутня ймовірність чи похибка наближення, властива кореляційному моделюванню. Зміна результату дорівнює сумі впливів усіх факторів [9, с. 45].

Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» № 996-XIV встановлює вимогу достовірного подання інформації, що безпосередньо спирається на жорсткі алгоритми розрахунків. Стаття «Валовий прибуток» у фінансовій звітності обчислюється як різниця між чистим доходом від реалізації та собівартістю. Це типова адитивна детермінована модель, де відхилення результату розкладається на два фактори з точністю до копійки [17, с. 22]. Глибина деталізації таких моделей залежить виключно від якості первинної аналітичної бази підприємства.

Побудова моделі базується на класифікації факторів впливу. Вони групуються за кількома основними ознаками. За місцем виникнення виділяють внутрішні та зовнішні. Залежність від рішень керівництва зумовлює поділ на об'єктивні та суб'єктивні. Характер дії змушує розрізняти інтенсивні та екстенсивні фактори [2, с. 112].

Рис. 1.1. Класифікація факторів в економічному аналізі

Джерело: складено на основі [18, с. 45]

Рисунок 1.1 вказує на критичний розрив у зонах відповідальності менеджменту. Зовнішні змінні, зокрема облікова ставка Національного банку України, рівень споживчої інфляції чи зміни ставок у Податковому кодексі України, формують ринкове середовище. Вони не піддаються прямому контролю з боку компанії. Підвищення тарифів на електроенергію миттєво тисне на собівартість продукції, проте аналітик мусить ізолювати цей вплив від результатів внутрішньої операційної роботи цехів. Внутрішні суб'єктивні змінні прямо залежать від якості управління. Зниження матеріаломісткості виробництва на 12% внаслідок запуску нової виробничої лінії є прямим наслідком технічного управлінського рішення [14, с. 56].

В сучасних економічних умовах екстенсивний шлях розвитку є менш ефективним. Залучення додаткових працівників чи розширення виробничих площ дає лише тимчасовий приріст обсягів випуску продукції, пропорційно збільшуючи витрати. Інтенсивні фактори орієнтовані на вилучення максимуму з наявних ресурсів. Зростання фондівіддачі, прискорення оборотності дебіторської заборгованості, підвищення продуктивності праці створюють базу для стійкого генерування чистого грошового потоку [7, с.

410]. Зв'язок між кількістю працівників, їхнім середнім виробітком та загальним обсягом виробництва виступає базовою мультиплікативною моделлю.

Побудова аналітичної моделі вимагає суворого дотримання логіки причинно-наслідкових зв'язків. Результативний показник повинен розкладатися на складові, що несуть реальний економічний сенс. Безсистемне перемноження цифр з балансу позбавлене математичної логіки. Показник рентабельності активів обчислюється як відношення чистого прибутку до середньої вартості активів [4, с. 201]. Розширення цієї кратної моделі шляхом множення чисельника і знаменника на виручку створює двофакторну мультиплікативну модель. Тут рентабельність активів залежить від комерційної маржі та швидкості обороту активів.

Практичний аналіз передбачає оцінку того, наскільки змінився результат через рух одного конкретного фактора за умови, що всі інші змінні фіксуються на базовому рівні. Цей прийом елімінування є центральним постулатом детермінованого підходу. На практиці найчастіше застосовують метод ланцюгових підстановок, метод абсолютних різниць та метод відносних різниць [5, с. 134]. Ланцюгові підстановки вимагають жорсткого дотримання послідовності алгоритму. Спочатку замінюються кількісні фактори, потім структурні, і лише в кінці – якісні. Порушення цієї черговості безнадійно спотворює результати та формує хибні висновки про причини фінансових втрат.

Практичний вимір методу абсолютних різниць демонструє високу операційність розрахунків. Розглядаючи фонд оплати праці, який дорівнює добутку чисельності персоналу на середню заробітну плату, аналітик бере відхилення чисельності від плану і множить його на планову зарплату. Виникає точна грошова величина впливу екстенсивного фактора. Відхилення фактичної зарплати від планової множить на фактичну чисельність. Сума цих двох впливів дорівнює загальній зміні фонду оплати праці без жодного математичного залишку [26, с. 42].

Інформаційною базою розрахунків виступає жорстко регламентована звітність. Баланс, Звіт про фінансові результати містять готові агреговані показники. Аналітикам доводиться розшифровувати ці дані, опускаючись на рівень реєстрів бухгалтерського обліку [19, с. 88]. Оборотно-сальдова відомість по рахунку 23 «Виробництво» дає змогу розкласти загальну собівартість на матеріальні витрати, пряму заробітну плату, амортизацію та загальновиробничі витрати. Один рядок фінансової звітності перетворюється на розгалужену адитивну факторну систему.

Кратні моделі домінують в оцінці показників ліквідності та оборотності. Показник оборотності запасів обчислюється діленням собівартості реалізованої продукції на середньорічну вартість запасів. Щоб оцінити вплив собівартості на швидкість обороту, аналітик фіксує знаменник на рівні минулого року, а чисельник замінює на фактичний [12, с. 68]. Подовження ланцюга постачання через блокування митних переходів призводить до вимушеного накопичення страхових запасів. Знаменник кратної моделі зростає, оборотність падає, підприємство заморожує оборотний капітал у складських залишках.

1.2. Роль та значення детермінованого аналізу в системі аналізу господарської діяльності

Ефективне управління підприємством потребує точної та своєчасної інформації про його фінансовий стан. Детерміновані методи аналізу дозволяють оперативно оцінювати поточні відхилення [3, с. 10]. Вони дають точні відповіді на питання про те, які конкретні змінні призвели до поточного фінансового результату. Планування наступного операційного циклу спирається на жорсткі технічні нормативи витрат матеріалів, відрядні розцінки, затверджені тарифи на енергоносії. Бюджетування виступає дзеркальним відображенням детермінованого розрахунку, просто оберненим у майбутнє [21, с. 125].

Рис. 1.2. Місце детермінованого факторного аналізу в загальній системі економічного аналізу підприємства

Джерело: сформовано на базі [17, с. 29]

Розташування елементів (рис. 1.2) доводить сувору підпорядкованість методів цілям управлінського обліку. Детермінований блок працює безпосередньо з центрами фінансової відповідальності. Начальник виробничого цеху не несе відповідальності за коливання ринкового попиту чи зміну курсу валют, він відповідає за виконання виробничої програми в штуках та дотримання норм витрат сировини в кілограмах [25, с. 96]. Відхилення фактичної собівартості від нормативної розкладається на фактор норм і фактор цін. Практичний досвід показує, що такий підхід розмежовує відповідальність між виробничим підрозділом, який допустив перевитрату матеріалу, та відділом постачання, який закупив сировину за завищеною ціною.

Оцінка показників прибутковості робить роль жорстких математичних зв'язків ще очевиднішою. Модель Дюпона розбиває рентабельність власного капіталу на три базові компоненти: операційну прибутковість, оборотність активів та фінансовий леверидж [15, с. 470]. Падіння рентабельності капіталу з 15% до 12% не несе достатнього інформаційного навантаження сама по собі. Детермінований розрахунок доводить, що рентабельність продажів впала на 2 пункти через демпінг конкурентів, оборотність сповільнилася на 0.5 пункту через накопичення неліквідної продукції на складах, а боргове навантаження зросло на 1 пункт. Керівництво отримує три чіткі мішені для прийняття антикризових рішень.

Сучасні ERP-системи, зокрема SAP S/4HANA або BAS ERP, базуються виключно на алгоритмах детермінованого зв'язку [20, с. 112]. Програмні комплекси генерують звіти про відхилення в режимі реального часу, порівнюючи фактичні транзакції з плановими калькуляціями. Аналітику більше не потрібно сидіти з калькулятором і вручну рахувати ланцюгові підстановки. Фокус уваги зміщується на інтерпретацію виявлених розривів. Автоматизація облікових процесів підвищує вимоги до аналітичних навичок фахівців, оскільки програмний код лише автоматично виконує закладену формулу. Вибір правильної моделі під конкретну ситуацію залишається виключною прерогативою фінансового фахівця.

Для глибшого розуміння специфіки інструментарію доцільно зіставити його з методами математичної статистики [8, с. 851]. Стохастичне моделювання працює з великими масивами розрізнених даних, намагаючись знайти приховані закономірності там, де прямого математичного зв'язку не існує. Залежність обсягу продажів від витрат на рекламу ніколи не буває абсолютною, це поле діяльності для кореляційно-регресійного аналізу.

Таблиця 1.1

Порівняльна характеристика детермінованого та стохастичного
(ймовірнісного) аналізу

Критерій порівняння	Детермінований аналіз	Стохастичний аналіз
Характер зв'язку	Функціональний (повний алгебраїчний)	Ймовірнісний (кореляційний)
Вимоги до даних	Достатньо одного спостереження (фактичного зрізу)	Необхідна велика статистична вибірка даних за кілька періодів
Математичний апарат	Алгебраїчні дії (додавання, ділення, множення)	Математична статистика (регресія, дисперсія, кореляція)
Точність результату	100% покриття зміни результату (відсутність залишку)	Залишається нерозкладена частка дисперсії (статистична похибка)
Сфера застосування	Внутрішньогосподарський контроль, управлінський облік	Довгострокове прогнозування, маркетингові дослідження

Джерело: розроблено на основі [11, с. 175]

Показники в таблиці 1.1 підтверджують, що детерміновані методи є абсолютно безальтернативними для цілей жорсткого оперативного контролю витрат. Відсутність потреби у довгих часових рядах даних дозволяє проводити аналіз миттєво, щойно заклавши звітний місяць. Фінансовому директору немає сенсу чекати накопичення статистичної бази за три роки, щоб з'ясувати причину касового розриву в поточному тижні [6, с. 36]. Він бере кратну модель аналізу ліквідності і зіставляє поточні зобов'язання зі структурою оборотних активів на конкретну дату. У статистиці завжди присутня нерозкладена частка дисперсії, що вказує на вплив випадкових чи неврахованих факторів. Жорсткі функціональні моделі перекривають зміну результату повністю, не залишаючи сліпих зон у фінансових калькуляціях [13, с. 165].

Щоденна операційна діяльність генерує масиви інформації, де норми витрат ресурсів чи ставки оренди виступають класичними детермінантами [22, с. 53]. Застосовуючи систему «директ-костинг», аналітик розраховує маржинальний дохід та мінімальний обсяг продажів для покриття постійних витрат. Роздрібна торгівля базується на мультиплікативній моделі товарообігу, який є добутком кількості чеків на їхню середню вартість [10, с.

357154]. Це дає змогу оперативно коригувати товарний асортимент або рекламні інструменти. Аудиторська практика перевіряє фінансову звітність через пряме математичне множення баз оподаткування на ставки податків, виявляючи ризики викривлення даних [16]. Управління оборотним капіталом відкидає ймовірнісні оцінки. Точний розрахунок скорочення фінансового циклу детермінованими методами перетворюється на головний аргумент для зміни кредитної політики підприємства [24, с. 172].

РОЗДІЛ 2. УМОВИ ТА МЕТОДИЧНИЙ ІНСТРУМЕНТАРІЙ ЗАСТОСУВАННЯ ДЕТЕРМІНОВАНОГО АНАЛІЗУ

2.1. Основні типи детермінованих моделей (адитивні, мультиплікативні, кратні, змішані)

Детермінований аналіз працює виключно з точними математичними зв'язками. Ймовірності чи статистичні похибки тут відсутні. Результативний показник завжди виступає точною алгебраїчною комбінацією кількох незалежних змінних. Вибір конкретного типу моделі продиктований тим, як фактори формують кінцевий результат у реальному економічному житті підприємства. Залежно від характеру математичних операцій виділяють чотири базові типи детермінованих моделей [2, с. 115].

Адитивні моделі є найбільш базовою формою економічних розрахунків. Їх застосовують у випадках, коли результативний показник утворюється як алгебраїчна сума або різниця окремих факторів. Рух будь-якого фактора викликає прямо пропорційну або обернено пропорційну зміну результату на ту саму абсолютну величину. Більшість агрегованих статей фінансової звітності формуються саме за адитивним принципом [9, с. 88]. Математичний вигляд такої моделі записується як сума змінних:

$$Y = x_1 + x_2 + \dots + x_n \quad (2.1)$$

Звіт про фінансові результати ПрАТ «Дарниця» (Додаток Б) демонструє класичну адитивну модель формування валового прибутку. Показник розраховується як різниця між чистим доходом від реалізації та собівартістю реалізованої продукції. Для детального розбору будується рівняння відхилень. За звітний період чистий дохід підприємства склав 5 800 000 тис. грн, собівартість – 2 600 000 тис. грн. Валовий прибуток дорівнює 3 200 000 тис. грн. У попередньому періоді дохід становив 4 950 000 тис. грн, собівартість – 2 350 000 тис. грн, прибуток – 2 600 000 тис. грн.

Розрахунок впливу факторів за адитивною моделлю:

$$\Delta Y = 3200000 - 2600000 = +6000000 \quad (2.2)$$

Вплив зміни чистого доходу:

$$\Delta x_1 = 5800000 - 4950000 = +850000 \text{ тис. грн} \quad (2.3)$$

Вплив зміни собівартості (з оберненим знаком, оскільки це витрати):

$$\Delta x_2 = -(2600000 - 2350000 = -250000 \text{ тис. грн} \quad (2.4)$$

Баланс відхилень: 850 000 - 250 000 = 600 000.

Перевагою адитивних моделей є максимальна прозорість обчислень без застосування специфічних коефіцієнтів [18, с. 210].

Мультиплікативні моделі відображають процеси, де результативний показник є добутком кількох факторів. У цій системі змінні тісно переплетені. Зміна одного множника автоматично масштабує вплив усіх інших на загальний результат. Побудова таких моделей вимагає суворого дотримання економічної логіки. Зазвичай мультиплікативна залежність містить один кількісний фактор і один або кілька якісних. Загальний вигляд має такий запис:

$$Y = x_1 + x_2 + \dots + x_n \quad (2.5)$$

Типовим прикладом є формування фонду оплати праці. Показник розраховується як добуток середньооблікової чисельності персоналу на середню заробітну плату одного працівника. У фінансовому аналізі мультиплікативні моделі дозволяють деталізувати узагальнюючі показники [12, с. 68]. Дослідження таких моделей супроводжується ефектом взаємодії факторів. Одночасне зростання обсягів і цін дає більший приріст результату, ніж просто алгебраїчна сума їх ізольованих впливів.

Кратні моделі застосовуються для дослідження відносних показників. Результат утворюється шляхом ділення одного фактора на інший. У ролі чисельника виступає показник економічного ефекту або обсягу ресурсів, а знаменника – база порівняння. Показники рентабельності, оборотності та ліквідності описуються виключно кратними моделями:

$$Y = \frac{x_1}{x_2} \quad (2.6)$$

За даними фінансової звітності ПрАТ «Дарниця» формується кратна модель рентабельності продажів. Показник розраховується як відношення

валового прибутку до чистого доходу від реалізації. За попередній рік рентабельність становила 0,5252. У звітному періоді показник зріс до 0,5517. Кратна природа моделі одразу виявляє причину зростання. Темпи зростання чисельника випередили темпи зростання знаменника [14, с. 118].

Змішані моделі об'єднують елементи додавання, віднімання, множення та ділення. Вони найточніше описують складні процеси всередині великих підприємств. Багатофакторні системи утворюються шляхом логічного розчленування вихідної простої моделі. Чим глибше деталізується показник, тим складнішою стає конструкція:

$$Y = \frac{a}{b+c} \quad (2.7)$$

Показник рентабельності сукупних активів є класичним прикладом змішаної моделі. Базовий варіант являє собою кратну залежність прибутку до середньої вартості активів. Розгортання знаменника за статтями Балансу ПрАТ «Дарниця» (Додаток А) створює змішану систему. Прибуток ділиться на суму необоротних та оборотних активів. Ускладнення моделі виявляє приховані загрози. Накопичення товарних залишків на складі розширює знаменник і автоматично знижує загальну віддачу від вкладеного капіталу [19, с. 90].

2.2. Способи вимірювання впливу факторів

Після побудови моделі здійснюється кількісне вимірювання впливу кожної змінної на загальний результат. Базовим прийомом виступає елімінування. Суть елімінування полягає в умовному виключенні дії всіх факторів, крім одного досліджуваного. Інші змінні фіксуються на незмінному рівні. Вибір математичного алгоритму залежить від типу детермінованої моделі [5, с. 135].

Метод ланцюгових підстановок підходить для роботи з моделями будь-якого рівня складності. Алгоритм полягає в послідовній заміні базового значення кожного фактора на його фактичне значення у звітному періоді.

Після кожної заміни розраховується новий умовний результативний показник. Різниця між умовним показником та попереднім значенням результату розкриває грошовий або відсотковий вимір впливу конкретного фактора [11, с. 176].

Розрахунок ланцюговими підстановками для кратної моделі рентабельності продажів ПрАТ «Дарниця» виконується за алгоритмом $Y = a / b$, де a – валовий прибуток, b – чистий дохід.

Базове значення минулого року:

$$Y_0 = \frac{2600000}{4950000} = 0,5252 \quad (2.8)$$

Фактичне значення звітного року:

$$Y_1 = \frac{3200000}{5800000} = 0,5517 \quad (2.9)$$

Загальна зміна рентабельності:

$$\Delta Y = 0.5517 - 0.5252 = +0.0265 \quad (2.10)$$

Для виявлення причин розраховується умовний показник Y' . Чисельник замінюється на фактичний рівень при збереженні базового знаменника:

$$Y' = \frac{3200000}{4950000} = 0.6464 \quad (2.11)$$

Вплив зміни валового прибутку розраховується відніманням базового показника від умовного:

$$\Delta Y_a = 0.6464 - 0.5252 = +0.1212 \quad (2.12)$$

Друга підстановка передбачає заміну знаменника на фактичний. Вплив зміни чистого доходу:

$$\Delta Y_b = 0.5517 - 0.6464 = -0.0947 \quad (2.13)$$

Алгебраїчна сума відхилень $(+0,1212 - 0,0947 = +0,0265)$ дорівнює загальній зміні показника. Розрахунок доводить, що зростання абсолютної маси валового прибутку перекрило математичний тиск від розширення бази доходу. Застосування методу вимагає жорсткої дисципліни черговості: спочатку замінюються кількісні змінні, потім – структурні та якісні [25, с. 98].

Метод абсолютних різниць є спрощеною модифікацією ланцюгових підстановок для мультиплікативних та змішаних моделей. Замість поетапного обчислення умовних результатів, абсолютне відхилення досліджуваного фактора множиться на значення інших змінних. Фактори праворуч від досліджуваного беруться на базовому рівні, ліворуч – на фактичному.

Для трифакторної моделі алгоритм виглядає так:

$$\Delta Y_a = \Delta a * b_0 * c_0 \quad (2.14)$$

$$\Delta Y_b = \Delta a_1 * b * c_0 \quad (2.15)$$

$$\Delta Y_c = \Delta a_1 * b_1 * c \quad (2.16)$$

Такий підхід економить час при розрахунках великих масивів даних [17, с. 32].

Метод відносних різниць застосовується при наявності відносних темпів приросту показників замість абсолютних грошових значень. Механіка розрахунку для першого фактора спирається на множення базового результативного показника на темп приросту:

$$\Delta Y_a = Y_0 * \frac{\Delta a}{a_0} \quad (2.17)$$

Для кожного наступного фактора розрахункова база збільшується на суму обчисленого впливу попередніх змінних. Спосіб залишається зручним при проведенні ретроспективного аналізу динаміки за кілька років на основі статистичних індексів зростання параметрів [7, с. 458].

Індексний метод спирається на побудову агрегованих індексів. Індекс являє собою відношення фактичного рівня показника до базового. Абсолютний вплив розраховується через різницю між чисельником та знаменником індексу. На рівні великих виробничих об'єднань підхід використовується для вивчення впливу структурних зрушень. Розкладання індексу змінного складу на фіксований та структурний ізолює вплив зміни асортименту продукції на загальний прибуток [20, с. 115].

Інтегральний метод розв'язує математичну проблему попередніх способів. Використання підстановок створює нерозкладений залишок через одночасну зміну кількох факторів. Алгоритм підстановок автоматично приписує цей залишок фактору, який замінюється останнім. Інтегральний метод ділить площу прямокутника нерозкладеного залишку порівну між усіма взаємодіючими факторами.

Формула впливу першого фактора:

$$\Delta Y_a = \Delta a * b_0 + 0.5 * \Delta a * \Delta b \quad (2.18)$$

Підхід забезпечує незалежність результатів від послідовності математичних операцій [13, с. 166]. Програмне забезпечення управлінського обліку використовує саме інтегральні алгоритми розподілу відхилень для усунення аналітичних зміщень.

РОЗДІЛ 3. ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ВИКОРИСТАННЯ ДЕТЕРМІНОВАНОГО АНАЛІЗУ НА ПРИКЛАДІ ПрАТ «ДАРНИЦЯ»

3.1. Оцінка показників фінансово-господарської діяльності ПрАТ «Дарниця» із застосуванням детермінованих моделей

Практична оцінка фінансово-господарського стану ПрАТ «Дарниця» спирається на підготовку аналітичної бази. Інформація з Балансу та Звіту про фінансові результати підприємства конвертується в систему алгебраїчних рівнянь. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» вимагає достовірного подання інформації, що робить затверджені форми звітності найкращим матеріалом для точного моделювання [17, с. 22]. Практичний досвід показує, що найдоцільніше починати з дослідження фінансових результатів, оскільки прибуток виступає головним мірилом ділової активності компанії. За даними звітності була побудована базова адитивна модель формування валового прибутку.

Таблиця 3.1

Динаміка формування валового прибутку ПрАТ «Дарниця», тис. грн

Показник	Попередній період	Звітний період	Відхилення
Чистий дохід від реалізації продукції	4 950 000	5 800 000	+850 000
Собівартість реалізованої продукції	2 350 000	2 600 000	+250 000
Валовий прибуток	2 600 000	3 200 000	+600 000

Математично зміна валового прибутку компанії розкладається на два фактори з точністю до одиниці. Загальний приріст результативного показника становить 600 000 тис. грн. Ця цифра є прямим наслідком взаємодії обсягів продажу та витрат на виробництво. Вплив зміни чистого доходу розраховується як різниця між фактичним та базовим показником, що дає позитивний результат у розмірі 850 000 тис. грн. Збільшення обсягів відвантаження фармацевтичної продукції дистриб'юторам або коригування відпускних цін на ліки напряму збільшило прибуткову базу. Разом з тим спостерігається зростання виробничої собівартості. Вплив цього фактора обчислюється з оберненим знаком, оскільки йдеться про витратну статтю. Різниця між фактичною та минулорічною собівартістю становить 250 000

тис. грн, що у розрахунку дає від'ємне значення -250 000 тис. грн. Баланс відхилень ідеально збігається: 850 000 мінус 250 000 дорівнює 600 000 тис. грн. Жодних статистичних похибок тут не виникає [9, с. 88].

З іншого боку, констатація зростання абсолютної маси грошей не дає відповідей на питання про якість управління витратами. Для глибшого занурення в процеси застосовується кратна детермінована модель оцінки рентабельності продажів. Показник розраховується як відношення валового прибутку до чистого доходу від реалізації. У попередньому році рентабельність ПрАТ «Дарниця» становила 0,5252. У звітному періоді вона піднялася до 0,5517. Загальна зміна склала +0,0265 пункту. Для вимірювання факторного впливу використаємо метод ланцюгових підстановок, який вимагає жорсткої фіксації змінних [5, с. 135].

Таблиця 3.2

Факторний аналіз рентабельності продажів ПрАТ «Дарниця»

Показник	Значення
Базова рентабельність	0,5252
Умовна рентабельність	0,6464
Фактична рентабельність	0,5517
Загальне відхилення	+0,0265
Вплив зміни валового прибутку	+0,1212
Вплив зміни чистого доходу	-0,0947

Механіка розрахунку починається з пошуку умовного показника. Ми беремо знаменник (дохід) на рівні минулого року, який становить 4 950 000 тис. грн, а чисельник (прибуток) замінюємо на фактичне значення 3 200 000 тис. грн. Ділення цих цифр фіксує умовну рентабельність на рівні 0,6464. Вплив зміни валового прибутку визначається відніманням базової рентабельності від умовного показника, що дає результат +0,1212. Це означає, що за умови незмінної виручки прибутковість зросла б на 12,12%. Наступний крок вимагає заміни знаменника на фактичний звітний рівень 5 800 000 тис. грн. Вплив розширення бази доходу розраховується відніманням умовної рентабельності від фактичної і становить -0,0947. Зростання

знаменника завжди створює математичний тиск на кінцевий результат кратної моделі [12, с. 68]. Алгебраїчна сума обох впливів точно дорівнює загальному відхиленню.

Аналітична картина суттєво розширюється при перенесенні фокусу на майновий стан підприємства. Баланс компанії демонструє агресивне накопичення оборотних активів, які зросли з 19 090 137 тис. грн до 32 311 694 тис. грн. Найбільший стрибок генерує стаття виробничих запасів та товарів, залишки яких збільшилися з 1 017 927 тис. грн до 2 501 994 тис. грн. Це призводить до необхідності розрахунку коефіцієнта поточної ліквідності. Показник утворюється діленням оборотних активів на поточні зобов'язання. Минулого року він дорівнював 0,416, а на кінець звітного піднявся до 0,540. Відхилення склало +0,124. Умовний коефіцієнт, розрахований через ділення нових активів на старі борги, становить 0,704. Відповідно, нарощування запасів на складах штучно покращило ліквідність на +0,288 пункту.

Далі розглядаємо поведінку знаменника цієї кратної системи. Поточні зобов'язання компанії збільшилися з 45 867 206 тис. грн до 59 754 655 тис. грн. Віднімання умовного коефіцієнта від фактичного показує, що зростання боргів знизило ліквідність на -0,164. Підприємство активно фінансує закупівлю сировини через відтермінування платежів постачальникам [24, с. 172].

Склади заповнені активними фармацевтичними інгредієнтами, ймовірно, для страхування від перебоїв на митниці чи проблем з логістикою. Точні розрахунки вказують на те, що позитивний вплив активів ледь перекриває негативний ефект від збільшення кредиторської заборгованості.

Розрахунок рентабельності сукупних активів вимагає одночасної роботи зі статтями Балансу та Звіту про фінансові результати. Це типова змішана модель. Показник є результатом ділення чистого прибутку на середню вартість активів. Валюта балансу зросла з 44 606 763 тис. грн до 56 468 143 тис. грн. Рентабельність активів склала 0,0114 у базовому періоді та 0,0126 у звітному. Приріст є надзвичайно малим і становить +0,0012. На рівні

детермінованого зв'язку фіксується внутрішній конфлікт показників. Збільшення прибутку тягне рентабельність вгору, проте роздування валюти балансу працює як гальмо. Значна частина капіталу зависла в дебіторській заборгованості за продукцію, яка підскочила з 5 826 778 тис. грн до 8 431 063 тис. грн. Аптечні мережі повільніше розраховуються за отримані ліки, гроші не обертаються, і загальна віддача від вкладеного капіталу зупиняється на місці [4, с. 201].

Тиск посилюється статтею розрахунків з бюджетом, яка розширилася з 62 020 тис. грн до 6 169 998 тис. грн. Відповідно до норм Податкового кодексу України, несвоєчасне погашення таких сум загрожує санкціями, які ляжуть прямим тягарем на майбутній операційний прибуток. Метод абсолютних різниць також підтверджує негативну динаміку у витратних статтях. Витрати на збут зросли з 1 100 000 тис. грн до 1 300 000 тис. грн. Множення приросту цих витрат на обсяги реалізації вказує на подорожчання логістичних послуг та рекламних кампаній [19, с. 90]. Детерміновані розрахунки локалізують проблемні зони без припущень та ймовірностей, вказуючи менеджменту на необхідність термінової роботи зі складськими залишками та дебіторами.

3.2. Переваги, обмеження та шляхи оптимізації використання детермінованого аналізу на підприємстві

Практичне застосування математичних моделей на базі фінансової звітності ПрАТ «Дарниця» виявляє сильні сторони детермінованого підходу. Головною перевагою методу виступає абсолютна точність розрахунків. Зміна результативного показника завжди дорівнює алгебраїчній сумі впливу окремих факторів без жодних нерозкладених залишків чи статистичних похибок [9, с. 88]. Бухгалтерський баланс та звіт про фінансові результати підприємства формуються за принципом подвійного запису. Подвійний запис створює ідеальне середовище для адитивних та мультиплікативних

алгоритмів. Зниження рентабельності продажів компанії на 0,0947 пункту через розширення бази доходу є точним математичним фактом, а не ймовірнісним припущенням. Керівництво отримує чіткі цифри для прийняття управлінських рішень. Детерміновані розрахунки дозволяють жорстко прив'язати фінансові відхилення до конкретних центрів відповідальності на заводі. Перевитрата матеріалів на суму 250 000 тис. грн автоматично перекладається на виробничий департамент [18, с. 210].

Працівники цеху відповідають виключно за дотримання технологічних норм використання активних фармацевтичних інгредієнтів. Коливання ринкових цін на сировину виноситься в окремий фактор. За фактор цін відповідає виключно відділ закупівель. Розподіл відповідальності унеможлиблює перекладання провини між підрозділами.

З іншого боку, метод гарантує високу швидкість отримання результатів. Стохастичний чи кореляційний аналіз вимагає накопичення масивів даних за три або п'ять років [11, с. 175]. Детерміновані прийоми працюють з цифрами одного поточного місяця чи навіть тижня. Фінансовий директор ПрАТ «Дарниця» має змогу оцінити причини падіння коефіцієнта поточної ліквідності одразу після закриття оборотно-сальдової відомості [24, с. 172]. Це дає час на швидке коригування кредитної політики компанії. Зростання дебіторської заборгованості за продукцію (рядок 1125 Балансу) з 5 826 778 тис. грн до 8 431 063 тис. грн вимагає термінового блокування відвантажень аптечним мережам-боржникам. Точний розрахунок впливу дебіторки на уповільнення оборотності капіталу стає залізним аргументом для юристів при виставленні претензій контрагентам. Жорстка математика залишає мало простору для маніпуляцій з боку менеджерів з продажу. Відділ збуту часто виправдовує роздування боргів захопленням нової частки ринку, проте розрахунки показують реальну вартість заморожених грошей.

Водночас практичний досвід показує суворі обмеження цього аналітичного інструментарію. Детерміновані алгоритми абсолютно сліпі до зовнішніх макроекономічних подразників. Збільшення собівартості

реалізованої продукції фіксується як сухий факт у розмірі 2 600 000 тис. грн [5, с. 135]. Модель не розрізняє, чи це результат недбалості персоналу, чи прямий наслідок зростання тарифів на електроенергію для промислових споживачів. Національний банк України регулярно змінює облікову ставку, що напряду б'є по вартості обслуговування кредитів. Фінансові витрати компанії (рядок 2250 Звіту) зросли з 320 000 тис. грн до 400 000 тис. грн. Детермінований алгоритм вкаже на розширення кредитного портфеля, але повністю проігнорує загальне подорожчання кредитних ресурсів у державі. Інфляційні процеси також викривляють результати обчислень. Збільшення чистого доходу до 5 800 000 тис. грн може бути звичайним наслідком індексації цін на медикаменти відповідно до рівня споживчої інфляції. Жорсткі формули сприймають номінальне зростання виручки як стовідсотковий позитив. Вони ігнорують реальне падіння купівельної спроможності пацієнтів [12, с. 68].

Критична залежність від якості первинної документації створює додаткові ризики. Кратні моделі працюють коректно лише за умови ідеального та своєчасного ведення бухгалтерського обліку. Технічна помилка оператора при введенні податкової накладної у систему автоматично перекошує всі подальші калькуляції. Запізнення з проведенням актів виконаних робіт від підрядників штучно занижує поточну кредиторську заборгованість. Це призводить до викривлення коефіцієнтів ліквідності та провокує хибні управлінські рішення [19, с. 90]. Якісні нефінансові показники взагалі випадають з поля зору дослідника. Плинність кадрів на виробництві, рівень дотримання стандартів GMP (Належної виробничої практики), впізнаваність бренду «Дарниця» чи лояльність профільних лікарів неможливо вписати у жорстке алгебраїчне рівняння. Зниження продуктивності праці через масове вигорання співробітників буде зафіксовано лише постфактум. Аналітик побачить проблему тоді, коли компанія вже недоотримає мільйони гривень прибутку [7, с. 458]. Метод

констатує «посмертний» діагноз майнового стану, залишаючи реальні причини корпоративних хвороб за дужками звітності.

Подолання перелічених обмежень вимагає перегляду підходів до збору інформації. Практична площина змушує бізнес переходити від ручних розрахунків в Excel до сучасних систем класу ERP. Програмні комплекси на кшталт BAS ERP або SAP S/4HANA здатні обробляти тисячі складських ордерів у режимі реального часу [20, с. 112]. Алгоритми факторного аналізу зашиваються безпосередньо у програмний код бази даних. Фінансовому відділу більше не потрібно витрачати тижні на розрахунок ланцюгових підстановок для сотень видів пігулок та розчинів. Програма автоматично розкладає відхилення маржинального доходу по кожній номенклатурній позиції окремо. Автоматизація усуває вплив людського фактора при копіюванні цифр між різними таблицями. Працівник звільняється від рутинної роботи з калькулятором і фокусується на інтерпретації розривів. Налаштування інтегральних методів обчислення всередині системи розв'язує давню математичну проблему нерозкладеного залишку. Цей залишок завжди виникає при одночасному русі кількох взаємопов'язаних змінних [13, с. 166]. Комп'ютер ділить площу відхилень пропорційно між усіма факторами без штучної прив'язки до черговості дій.

Глибока деталізація бухгалтерських рахунків виступає жорсткою умовою для побудови розгалужених моделей. Згортання цифр у звіті про фінансові результати ховає справжні джерела збитків. Адміністративні витрати ПрАТ «Дарниця» зросли до 450 000 тис. грн. Для розгортання цієї гігантської суми необхідно опускатися на рівень регістрів по рахунку 92 «Адміністративні витрати» [17, с. 32]. Налаштування п'яти рівнів субконто дозволяє розбити загальну цифру на заробітну плату директорів, витрати на щорічний аудит, програмне забезпечення та утримання офісу. Відкриття персональних аналітичних рахунків для кожної рекламної кампанії на телебаченні дозволяє прямо виміряти її вплив на обсяги збуту конкретного препарату. Це перетворює примітивну двофакторну формулу на складне

дерево залежностей. Використання нормативного методу обліку (стандарт-кост) створює базу для щоденного, а не щомісячного вимірювання відхилень [25, с. 98]. Норматив витрат фольги чи картону на одну упаковку затверджується інженерами. Будь-яке перевищення ліміту під час нічної зміни негайно генерує червоний сигнал у системі для начальника цеху.

Нейтралізація інфляційних викривлень змушує компанію запроваджувати механізми коригування даних. Офіційний індекс споживчих цін Державної служби статистики України має застосовуватися для дисконтування чистого доходу минулих років. Порівняння фактичної виручки з минулорічною базою, яку попередньо помножили на рівень інфляції, показує справжню динаміку відвантажень у порівнянних цінах [2, с. 115].

Зближення податкового та управлінського обліку через запровадження системи директ-костинг обходить проблему розподілу накладних витрат. Факторний аналіз повної собівартості часто ламається при спробах коректно розкласти загальновиробничі витрати. Списування вартості освітлення цеху пропорційно до витрат на сировину є дуже умовним прийомом. Поділ усіх витрат підприємства на жорстко постійні та змінні створює прозору логіку. Зростання випуску ампул автоматично тягне вгору суму змінних витрат, залишаючи постійні на стабільному рівні. Обчислення точки беззбитковості для кожної лінії стає щоденним інструментом контролю над прибутковістю [4, с. 201].

Професійна підготовка персоналу відіграє визначальну роль у зміні підходів до роботи. Навчання фінансових контролерів має фокусуватися не на зазубрюванні алгоритмів ланцюгових підстановок, а на розумінні природи господарських операцій. Економіст зобов'язаний чітко розрізняти ситуації, коли треба брати метод абсолютних різниць, а коли працює лише індексний підхід [11, с. 176]. Неправильно обрана формула спотворює результати набагато сильніше, ніж випадкова помилка в нулях. Створення крос-функціональних команд дозволяє об'єднати зусилля бухгалтерів, хіміків та

маркетологів. Аналітик бачить перевитрату по рядку собівартості, а головний інженер одразу пояснює цифру специфікою промивання реакторів після випуску нової мазі. Передача обов'язку вводити дані до місць їх виникнення радикально розвантажує бухгалтерію. Комірник особисто проводить надходження запасів (рядок 1100 Балансу) на суму 2 501 994 тис. грн через портативний сканер штрих-кодів [22, с. 53]. Цифри миттєво падають у базу, гарантуючи максимальну свіжість аналітики. Повна відмова від паперових накладних та перехід на електронний цифровий підпис прибирає затримки у формуванні звітів.

Реалізація перерахованих кроків перетворює суху академічну математику на агресивний інструмент оперативного втручання. ПрАТ «Дарниця» отримує важелі для щоденного контролю кожної гривні у валюті балансу, яка перетнула позначку в 56 мільярдів гривень. Поєднання старих детермінованих алгоритмів із хмарними обчислювальними потужностями виводить фінансовий моніторинг на рівень мікроменеджменту. Фіксація різкого стрибка боргів перед бюджетом (рядок 1620) з 62 020 тис. грн до 6 169 998 тис. грн супроводжується блискавичним розкладанням цієї суми на податок на прибуток, ПДВ та екологічні збори. Метод припиняє бути формальним додатком до річного звіту і починає працювати як щоденний сканер для пошуку внутрішніх резервів здешевлення продукції.

РОЗДІЛ 4. ПРОЄКТ ВПРОВАДЖЕННЯ СУЧАСНИХ ІНСТРУМЕНТІВ ДЕТЕРМІНОВАНОГО АНАЛІЗУ В СИСТЕМУ УПРАВЛІННЯ ПрАТ «ДАРНИЦЯ»

4.1. Розробка алгоритму автоматизації детермінованого факторного аналізу на базі корпоративної ERP-системи

Практичне дослідження фінансового стану ПрАТ «Дарниця» виявило критичну залежність якості аналітичних висновків від швидкості обробки первинної документації. В умовах формування чистого доходу від реалізації продукції на рівні 5 800 000 тис. грн та собівартості реалізованої продукції у розмірі 2 600 000 тис. грн традиційні методи ручного обчислення факторних відхилень втрачають свою релевантність. Аналітичному відділу доводиться витрачати значні часові ресурси на зведення даних з оборотно-сальдових відомостей, що призводить до запізнення управлінських рішень. Для вирішення цієї проблеми пропонується проєкт автоматизації детермінованого факторного аналізу на базі корпоративної платформи BAS ERP, яка здатна обробляти масиви складських та фінансових транзакцій у режимі реального часу. Запропонований алгоритм передбачає повну відмову від ручного застосування методу ланцюгових підстановок і перехід до використання інтегрального методу розподілу відхилень безпосередньо в програмному коді бази даних підприємства. Це дозволить усунути математичну проблему нерозкладеного залишку, яка виникає при одночасному русі кількох взаємопов'язаних змінних, і забезпечить високу точність локалізації місць виникнення перевитрат.

Процес впровадження алгоритму розпочинається з реінжинірингу архітектури реєстрів бухгалтерського та управлінського обліку. Наразі згортання цифр у звіті про фінансові результати приховує справжні джерела збитків, оскільки загальна сума адміністративних витрат у розмірі 450 000 тис. грн та витрат на збут у розмірі 1 300 000 тис. грн потребує деталізації на рівні первинних операцій. Алгоритм BAS ERP налаштовується таким чином,

щоб кожен рахунок витрат мав мінімум п'ять рівнів аналітичних субконто. Перший рівень відповідає за вид витрат, другий фіксує центр фінансової відповідальності, третій прив'язується до конкретної номенклатурної групи препаратів, четвертий визначає контрагента, а п'ятий ідентифікує конкретну угоду або рекламну кампанію. Таке глибоке розгортання інформації перетворює стандартну адитивну модель формування валового прибутку на багатовимірне дерево математичних залежностей, де кожна гривня витрат має чітке обґрунтування та відповідальну посадову особу. Автоматизація дозволяє уникнути впливу людського фактора під час перенесення цифр між електронними таблицями, оскільки програма самостійно генерує рівняння відхилень на основі проведених документів.

Математичною основою запропонованого алгоритму є інтегральний метод. Замість поетапної фіксації показників за базовим та звітним періодами, програма автоматично ділить площу прямокутника нерозкладеного залишку порівну між усіма факторами, що взаємодіють у межах мультиплікативної чи кратної моделі. Програмний код використовує математичний алгоритм, за яким вплив кількісного фактора розраховується як добуток його абсолютного відхилення на базове значення якісного фактора, до якого додається половина добутку абсолютних відхилень обох факторів. У системі BAS ERP цей алгоритм програмується за допомогою вбудованої мови запитів до реєстрів накопичення. Під час проведення документа «Випуск продукції» система миттєво порівнює фактичну кількість списаних активних фармацевтичних інгредієнтів із технологічною специфікацією, яка затверджена інженерами. Алгоритм формує проводки не лише в кількісному чи сумовому вимірі, але й створює окремі технічні записи по реєстрах управлінського обліку, розмежовуючи відхилення за нормою (відповідальність начальника виробничого цеху) та відхилення за ціною (відповідальність відділу постачання).

Таблиця 4.1

Матриця налаштування аналітичних алгоритмів BAS ERP для ПрАТ

«Дарниця»

Назва результативного показника	Тип детермінованої моделі	Джерела даних у системі BAS ERP	Центр фінансової відповідальності	Метод автоматичного обчислення
Валовий прибуток	Адитивна	Регістри накопичення «Доходи», «Собівартість реалізації»	Комерційний директор, Директор з виробництва	Балансовий метод (сума відхилень складових)
Фонд оплати праці	Мультиплікативна	Кадрові реєстри, Документи нарахування зарплати	Директор з управління персоналом	Інтегральний метод
Коефіцієнт поточної ліквідності	Кратна	Бухгалтерські підсумки (рахунки 10-39, 60-69)	Фінансовий директор	Метод ланцюгових підстановок (програмний скрипт)
Рентабельність сукупних активів	Змішана	Баланс, Звіт про фінансові результати (агреговані реєстри)	Генеральний директор	Метод абсолютних різниць із розподілом залишку
Витрати матеріалів на випуск	Мультиплікативна	Специфікації номенклатури, Вимоги-накладні	Начальник виробничого цеху	Система «Стандарт-кост» (нормативний метод)

Важливим компонентом розробленого алгоритму є інтеграція підсистеми «Стандарт-кост», яка створює базу для щоденного, а не щомісячного вимірювання відхилень. На відміну від ретроспективного аналізу, коли бухгалтер фіксує збитки наприкінці звітного періоду, алгоритм BAS ERP працює превентивно. Нормативи витрат фольги, картону та хімічних субстанцій на одну упаковку препарату завантажуються в базу даних як константи. Будь-яка спроба комірника або майстра цеху провести списання матеріалів, що перевищує затверджений ліміт, блокується системою або генерує червоний сигнал у робочому кабінеті керівника

виробництва. Програмний алгоритм негайно застосовує мультиплікативну модель для розрахунку того, як ця конкретна перевитрата вплине на кінцеву собівартість партії продукції та рентабельність продажів загалом. Це дозволяє здійснювати оперативне втручання в господарські процеси безпосередньо в місцях виникнення витрат, перетворюючи детермінований аналіз на інструмент жорсткого мікроменеджменту.

Окремим модулем в алгоритмі передбачена автоматична нейтралізація макроекономічних викривлень, оскільки класичні детерміновані алгоритми є абсолютно сліпими до зовнішніх економічних подразників, таких як інфляція чи зміна тарифів на енергоносії. У системі створюється спеціальний довідник індексів інфляції та валютних курсів, який щоденно синхронізується з серверами Національного банку України та Державної служби статистики. Алгоритм автоматично коригує фактичну виручку звітного періоду (5 800 000 тис. грн) на офіційний індекс споживчих цін, створюючи порівнянну базу з минулорічними показниками (4 950 000 тис. грн) у постійних цінах. Цей механізм дозволяє керівництву ПрАТ «Дарниця» об'єктивно оцінювати реальні обсяги відвантажень у натуральному вимірі, відкидаючи номінальне зростання доходу, спричинене виключно подорожчанням медикаментів. Аналогічна процедура дисконтування застосовується до фінансових витрат, які зросли до 400 000 тис. грн внаслідок підвищення облікової ставки, що дає змогу ізолювати ринковий фактор від якості роботи казначейства компанії.

Для ефективного управління оборотним капіталом в ERP-систему закладається алгоритм щоденного розрахунку фінансового циклу на основі кратних детермінованих моделей. В умовах, коли підприємство накопичило виробничих запасів та товарів на суму 2 501 994 тис. грн та має дебіторську заборгованість за продукцію на рівні 8 431 063 тис. грн, ручний контроль оборотності стає неможливим. Програма автоматично аналізує терміни придатності кожної серії активних фармацевтичних інгредієнтів і терміни погашення боргів аптечними мережами. У разі виникнення простроченої заборгованості алгоритм застосовує метод відносних різниць для миттєвого

розрахунку втрат від знецінення грошей у часі та автоматично блокує подальші відвантаження продукції контрагенту-боржнику. Одночасно система генерує аналітичні довідки для юридичного відділу, де точний розрахунок впливу заморожених коштів на уповільнення оборотності капіталу виступає базою для виставлення претензій. Впровадження електронного цифрового підпису для комірників та використання портативних сканерів штрих-кодів гарантують, що цифри миттєво потрапляють у базу даних, забезпечуючи абсолютну свіжість аналітики.

4.2. Оцінка економічного ефекту від автоматизації аналітичних процесів та моделювання майбутніх фінансових результатів

Впровадження алгоритмів детермінованого факторного аналізу в середовище BAS ERP вимагає чіткого фінансового обґрунтування, яке базується на розрахунку прямого та непрямого економічного ефекту. Прямий економічний ефект формується за рахунок скорочення трудовитрат персоналу фінансово-економічної служби ПрАТ «Дарниця». До автоматизації процеси підготовки аналітичної звітності, збору первинних документів, ручного заповнення електронних таблиць та перевірки математичної точності ланцюгових підстановок вимагали від спеціалістів значних зусиль. Аналітики витрачали до п'ятнадцяти робочих днів наприкінці кожного місяця виключно на формування звітів про відхилення, що унеможливлювало виконання функцій стратегічного планування та оптимізації бізнес-процесів. Передача обов'язку вводити дані до місць їх виникнення (наприклад, комірник особисто проводить надходження запасів) радикально розвантажує бухгалтерію та фінансовий відділ.

Таблиця 4.2

Розрахунок скорочення трудовитрат фінансово-економічної служби

ПрАТ «Дарниця» після впровадження ERP-системи

Аналітична процедура в межах детермінованого аналізу	Витрати часу до автоматизації (годин на місяць)	Витрати часу після автоматизації (годин на місяць)	Економія робочого часу (годин на місяць)
Збір даних з первинних реєстрів бухгалтерського обліку	120	10	110
Розподіл загальновиробничих витрат та формування собівартості	80	5	75
Розрахунок впливу факторів за адитивними та мультиплікативними моделями	160	15	145
Зведення масивів даних для розрахунку рентабельності та ліквідності	60	5	55
Формування управлінських звітів та візуалізація відхилень	90	15	75
Усього по фінансовому відділу	510	50	460

Розрахунки в таблиці 4.2 демонструють, що загальна економія робочого часу фінансових аналітиків становить 460 годин на місяць. При середній вартості однієї години роботи кваліфікованого спеціаліста на рівні 400 гривень, пряма щомісячна економія фонду оплати праці та відповідних соціальних внесків становить понад 184 000 гривень. У річному вимірі прямий фінансовий ефект від оптимізації штатного розпису або переведення працівників на завдання з вищою доданою вартістю перевищує 2 208 000 гривень. Працівник звільняється від рутинної роботи з калькулятором і концентрує свою увагу виключно на інтерпретації виявлених системою розривів та підготовці рекомендацій для менеджменту. Професійна підготовка персоналу переорієнтовується на розуміння природи господарських операцій замість механічного зазубрювання алгоритмів.

Значно вагомішим є непрямий економічний ефект, який виникає внаслідок підвищення якості та швидкості прийняття управлінських рішень на базі точних детермінованих розрахунків. Баланс ПрАТ «Дарниця» продемонстрував стрімке зростання валюти балансу до 56 468 143 тис. грн, що супроводжувалося агресивним роздуванням оборотних активів. Зокрема, залишки виробничих запасів та товарів підскочили до 2 501 994 тис. грн, а дебіторська заборгованість аптечних мереж сягнула 8 431 063 тис. грн. Затримки розрахунків з боку контрагентів спричинили різкий стрибок поточних боргів компанії перед бюджетом до 6 169 998 тис. грн, що відповідно до Податкового кодексу України генерує значні ризики штрафних санкцій. Автоматизована модель щоденного контролю дозволяє виявляти неліквідні залишки на складах та прострочені платежі в момент їх виникнення, а не за результатами кварталу.

Таблиця 4.3

Розрахунок непрямого економічного ефекту від оптимізації активів

ПрАТ «Дарниця»

Напрям оптимізації активів	Поточний стан (тис. грн)	Цільовий стан після впровадження ERP (тис. грн)	Вивільнення грошових коштів (тис. грн)	Економічний ефект (альтернативна дохідність 15% річних) (тис. грн)
Зменшення наднормативних складських запасів сировини та готової продукції	2 501 994	2 000 000	501 994	75 299
Прискорення оборотності дебіторської заборгованості (скорочення фінансового циклу)	8 431 063	7 000 000	1 431 063	214 659
Зниження штрафних ризиків за рахунок вчасного погашення зобов'язань перед бюджетом	6 169 998	4 000 000	2 169 998	Уникнення штрафів (оціночно 5% - 108 500)

Усунення технологічних перевитрат матеріалів на виробництві (контроль норм)	2 600 000 (собівартість)	2 550 000	50 000	50 000
Загальний очікуваний непрямий економічний ефект	-	-	4 153 055	448 458

Дані таблиці 4.3 свідчать про те, що своєчасне застосування жорстких математичних методів управління здатне вивільнити понад 4 мільярди гривень замороженого капіталу. Розморожування коштів дозволить повністю розрахуватися з державним бюджетом, ліквідувати касові розриви та забезпечити підприємство ліквідністю для ведення поточної операційної діяльності без залучення дорогих короткострокових банківських кредитів, вартість обслуговування яких вже призвела до збільшення фінансових витрат до 400 000 тис. грн. Розрахунок альтернативної дохідності показує, що інвестування вивільнених коштів або економія на кредитних відсотках може принести компанії додатковий прибуток у розмірі майже 450 мільйонів гривень на рік. Окрім цього, щоденний автоматизований аналіз собівартості реалізованої продукції блокує несанкціоноване списання матеріалів, що гарантує пряме збереження операційного прибутку.

Ключовим завданням системи на етапі експлуатації стає моделювання майбутніх фінансових результатів на основі накопиченої бази даних детермінованих алгоритмів. Бюджетування виступає дзеркальним відображенням детермінованого розрахунку, оберненим у майбутнє, оскільки воно спирається на жорсткі технічні нормативи витрат, відрядні розцінки та затверджені тарифи на енергоносії. На основі досягнутого чистого доходу від реалізації у розмірі 5 800 000 тис. грн та базової собівартості 2 600 000 тис. грн формується матриця сценарного планування на наступний фінансовий рік. Для оцінки показників прибутковості автоматизована модель розбиває рентабельність власного капіталу за моделлю Дюпона на базові компоненти:

операційну прибутковість, оборотність активів та фінансовий леверидж. Це дозволяє не лише планувати абсолютну суму прибутку, але й балансувати структуру капіталу для досягнення максимальної ефективності використання ресурсів акціонерів.

Таблиця 4.4

Сценарне моделювання фінансових результатів ПрАТ «Дарниця» на наступний рік із застосуванням багатофакторної детермінованої моделі (тис. грн)

Фінансово-економічний показник	Базовий період (поточний звітний рік)	Песимістичний сценарій (зростання цін на сировину)	Реалістичний сценарій (впровадження ERP та оптимізація)	Оптимістичний сценарій (розширення частки ринку)
Чистий дохід від реалізації продукції	5 800 000	5 600 000	6 200 000	6 800 000
Собівартість реалізованої продукції	2 600 000	2 800 000	2 650 000	2 850 000
Валовий прибуток	3 200 000	2 800 000	3 550 000	3 950 000
Адміністративні витрати та витрати на збут	1 750 000	1 800 000	1 700 000	1 850 000
Операційний прибуток (до фінансових витрат)	1 600 000	1 120 000	1 970 000	2 400 000
Рентабельність продажів (за валовим прибутком)	0,5517	0,5000	0,5725	0,5808

Сценарне моделювання, наведене в таблиці 4.4, підтверджує, що впровадження реалістичного сценарію, який базується на жорсткому автоматизованому контролі витрат та оптимізації комерційних процесів, дозволить ПрАТ «Дарниця» збільшити чистий дохід до 6 200 000 тис. грн. При цьому собівартість зросте непропорційно повільно, досягнувши лише 2 650 000 тис. грн, завдяки ліквідації технологічних втрат та усуненню

крадіжок сировини, які раніше губилися в загальній масі звітних даних. Валовий прибуток за таких умов складе 3 550 000 тис. грн, що забезпечить зростання рентабельності продажів порівняно з поточним показником 0,5517. Використання змішаних моделей у прогнозуванні дозволяє враховувати одночасний вплив обсягів реалізації, цінової політики підприємства, змінної частини витрат на упаковку препаратів та постійних адміністративних бюджетів на утримання офісу. Завдяки зближенню податкового та управлінського обліку через запровадження системи директ-костинг обходиться проблема непрозорого розподілу накладних витрат, а розрахунок точки беззбитковості для кожної виробничої лінії стає інструментом гарантованого забезпечення прибутковості.

Успішна реалізація проекту вимагає також структурних змін у системі корпоративного управління ПрАТ «Дарниця». Створення крос-функціональних команд дозволить об'єднати зусилля бухгалтерів, хіміків та маркетингологів в одному інформаційному полі. Коли автоматизований детермінований алгоритм виявляє перевитрату за статтею собівартості, фінансовий аналітик не просто констатує збиток, а безпосередньо комунікує з головним інженером, який обґрунтовує цифру специфікою технологічних процесів, наприклад, необхідністю тривалого промивання реакторів після випуску нової мазі. Відкриття персональних аналітичних рахунків для кожної телевізійної маркетингової кампанії дасть змогу виміряти економічну ефективність рекламних бюджетів через пряме порівняння приросту продажів конкретного препарату з витратами на його просування, перетворюючи просту двофакторну формулу на складне дерево аналітичних залежностей. За таких умов математичний апарат детермінованого аналізу припиняє бути формальним додатком до річного бухгалтерського звіту і починає працювати як щоденний агресивний сканер для пошуку внутрішніх резервів оптимізації витрат та максимізації прибутку високотехнологічної фармацевтичної компанії.

ВИСНОВКИ

Отже, дослідження теоретико-методологічних та практичних аспектів детермінованого аналізу підтверджує його критичну роль в управлінні підприємством. Цей метод виступає жорстким математичним інструментом, який дозволяє виміряти вплив окремих факторів на кінцевий результат діяльності з точністю до копійки. На відміну від стохастичних моделей, які оперують ймовірностями та вимагають накопичення великих масивів історичних даних за п'ять-сім років, детермінований підхід базується на строгих функціональних зв'язках. Це дає змогу фінансовим контролерам миттєво виявляти причини відхилень безпосередньо після закриття місячної оборотно-сальдової відомості, спираючись на дані стандартного бухгалтерського обліку.

Вибір конкретного інструментарію безпосередньо прив'язується до економічної природи показника. Адитивні моделі розкладають багатомільйонні агреговані статті витрат і доходів на прості складові, тоді як кратні та змішані алгоритми розкривають глибинні процеси формування відносних індикаторів. Застосування методу ланцюгових підстановок вимагає суворої математичної дисципліни. Практичний досвід доводить, що довільне порушення черговості заміни кількісних, структурних та якісних змінних безповоротно викривляє результати обчислень і провокує прийняття хибних рішень на рівні топ-менеджменту.

Апробація методології на матеріалах офіційної звітності ПрАТ «Дарниця» виявила ряд прихованих загроз у фінансовому стані компанії. Базова адитивна модель підтвердила приріст валового прибутку на 600 000 тис. грн. З іншого боку, детальний розрахунок довів, що результат досягнуто виключно завдяки нарощуванню чистого доходу на 850 000 тис. грн, яке математично перекрило негативний вплив від зростання собівартості на 250 000 тис. грн. Дослідження майнового стану виявило агресивне накопичення фармацевтичних запасів до рівня 2 501 994 тис. грн та роздування дебіторської заборгованості контрагентів до 8 431 063 тис. грн. Затримки

платежів від аптечних мереж змусили підприємство шукати компенсатори через затримку власних розрахунків. Це спровокувало різкий стрибок поточних боргів перед бюджетом до 6 169 998 тис. грн. Перераховані структурні зрушення призвели до жорсткого заморожування грошей у неліквідних активах і зупинили зростання загальної рентабельності активів на мізерній позначці +0,0012.

Незважаючи на абсолютну точність алгебраїчних дій, метод має суворі обмеження через повну сліпоту до макроекономічних обставин. Інфляційні процеси, зміна податкових ставок чи подорожчання електроенергії сприймаються формулами виключно як сухі цифри зростання витрат. Подолання цих аналітичних бар'єрів вимагає відмови від ручних розрахунків на користь сучасних автоматизованих систем класу ERP. Програмні комплекси на кшталт BAS ERP або SAP здатні розподіляти відхилення інтегральним методом, що знімає давню математичну проблему нерозкладеного залишку. Поглиблення управлінського обліку до рівня окремих субконто для кожної лінії препаратів дозволить розмежувати провину за перевитрату матеріалів між цеховими майстрами та відділом постачання. Детермінований підхід спрацьовує безвідмовно лише за умови щоденного сканування первинної документації, перетворюючись із простого додатка до річного звіту на агресивний інструмент оперативного контролю витрат.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Агентство з розвитку інфраструктури фондового ринку України (SMIDA) : профіль емітента ПрАТ «Фармацевтична фірма «Дарниця». URL: <https://smida.gov.ua/db/prof/00481212> (дата звернення: 01.06.2026).
2. Барабаш Н. Аналіз господарської діяльності : навч. посіб. Київ : КНЕУ, 2002. 552 с.
3. Білогуров Є. О. Науково-практичний підхід до прогнозування на основі даних детермінованого факторного аналізу. DOI: <https://doi.org/10.18664/btie.94.361530>.
4. Бланк І. А. Основи фінансового менеджменту. Київ : Ніка-Центр, Ельга, 2007. 648 с.
5. Бутинець Ф. Ф. Моделі і методи прийняття рішення в аналізі та аудиті : навч. посіб. Житомир : ЖДТУ, 2004. 352 с.
6. Височин І. В., Передерій Т. С. Антикризове фінансове прогнозування в системі забезпечення сталого розвитку підприємства. Економічна наука. Інвестиції: практика та досвід. 2024. № 20. С. 34–39. URL: <https://doi.org/10.32702/2306-6814.2024.20.34> (дата звернення: 01.06.2026).
7. Загребя М. М. Теоретичні аспекти використання факторного аналізу при аналізі динаміки фінансового стану підприємства. Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету. Економічні науки. 2014. Вип. 25. С. 455–461. URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILA=&2_S21STR=Npkntu_e_2014_25_69 (дата звернення: 01.06.2026).
8. Зомчак Л. М., Нич О. В. Економіко-математичне моделювання фінансової стійкості підприємств методом головних компонент. Економіка і суспільство. 2017. № 8. С. 850–853.
9. Івахненко В. М. Курс економічного аналізу : навч. посіб. 4-те вид., випр. і доп. Київ : Знання, 2004. 190 с.

10. Калабухін Ю. Є., Зоріна О. І., Білогуров Є. О. Науково-методичний підхід до прогнозування на основі даних детермінованого факторного аналізу. DOI: <https://doi.org/10.18664/btie.93.357154>.
11. Ковбаса В. А. Систематизація економіко-математичних методів фінансового прогнозування. Актуальні проблеми економіки. 2024. № 8(278). С. 173–180. DOI: <https://doi.org/10.32752/1993-6788-2024-1-278-173-180>.
12. Колісник О., Мазурок О. Аналіз стану фінансово-господарської діяльності підприємства фармацевтичної галузі. Український економічний часопис. 2024. № 3. С. 65–71. DOI: <https://doi.org/10.32782/2786-8273/2023-3-11>.
13. Леонтюк-Мельник О. В., Захарчук Д. Економетричне моделювання для аналізу та прогнозування основної діяльності підприємства. Галицький економічний вісник Тернопільського національного технічного університету. 2016. № 2(51). С. 164–171.
14. Лисенко А. М. Детермінований факторний аналіз у дослідженні фінансово-господарської діяльності малого підприємства: методичний аспект. Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво. 2020. № 3(114), ч. 2. С. 116–122.
15. Московчук А., Дорош В. Детермінанти формування фінансових результатів: ретроспективний та перспективний аналіз. Acta Academiae Beregsasiensis. Economics. 2023. Т. 1, № 4. С. 468–478. DOI: <https://doi.org/10.58423/2786-6742/2023-4-468-478>.
16. Опендатабот : досьє компанії ПрАТ «Фармацевтична фірма «Дарниця» (Код ЄДРПОУ 00481212). URL: <https://opendatabot.ua/c/00481212> (дата звернення: 01.06.2026).
17. Панасюк О. В., Савченко А. М. Аналіз господарської діяльності : навч. посіб. Ірпінь : ДПУ, 2023. 142 с.
18. Парасій-Вергуненко І. М. Аналіз господарської діяльності : підручник / за ред. Л. М. Кіндрацької. Київ : КНЕУ, 2016. 629 с.

19. Паянок Т. М., Задорожня Т. М. Статистичний аналіз даних : навч. посіб. Ірпінь : УДФСУ, 2020. 312 с.
20. Паянок Т. М., Лаговський В. В., Краєвський В. М. та ін. Аналітика та прогнозування соціально-економічних процесів і податкових надходжень : монографія. Київ : ЦП «Компринт», 2019. 426 с.
21. Півторак М. В., Музиченко О. М. Методи прогнозування чистого прибутку підприємства. Економіка та держава. 2021. № 1. С. 124–129. DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6806.2021.1.124>.
22. Пілько А. Д., Вітовська А. О. Прогнозування змін фінансовогосподарського стану підприємства. Економіка та суспільство. 2024. Вип. 61. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-61-53> (дата звернення: 01.06.2026).
23. ПрАТ «Фармацевтична фірма «Дарниця» : офіційний сайт компанії. URL: <https://darnytsia.ua/> (дата звернення: 01.06.2026).
24. Рзаєв Г. І., Шевчук М. О. Аналітичні ознаки зростання загроз інвестиційній привабливості підприємства за показниками фінансової звітності. Вісник Хмельницького національного університету. Серія: Економічні науки. 2018. № 4. С. 171–176. URL: <http://elar.khmnpu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/7049/1/20.pdf> (дата звернення: 01.06.2026).
25. Савастєєва О. М. Фінансовий аналіз та прогнозування в системі управлінського обліку бізнес-суб'єкта. Ринкова економіка: сучасна теорія і практика управління. 2025. Т. 24, № 1(59). С. 95–107. DOI: [https://doi.org/10.18524/2413-9998.2025.1\(59\).333224](https://doi.org/10.18524/2413-9998.2025.1(59).333224).
26. Юнацький М. О. Огляд сучасних методів прогнозування фінансового стану підприємства. Ефективна економіка. 2018. № 4. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=6232> (дата звернення: 01.06.2026).

27. Vkursi.pro : досьє ПрАТ «Фармацевтична фірма «Дарниця». URL: <https://vkursi.pro/card/prat-farmatsevtychna-firma-darnytsia-00481212> (дата звернення: 01.06.2026).

ДОДАТКИ

Додаток А

Баланс (Звіт про фінансовий стан) ПрАТ «Дарниця»

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	1 809 131	1 482 002
первісна вартість	1001	2 707 192	2 407 336
накопичена амортизація	1002	898 061	925 334
Основні засоби	1010	16 453 247	14 884 379
первісна вартість	1011	17 187 174	17 456 713
Знос	1012	733 927	2 572 334
Інші фінансові інвестиції	1035	6 639 809	7 057 159
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	92 306	76 278
Інші необоротні активи	1090	522 133	656 631
Усього за розділом I	1095	25 516 626	24 156 449
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	1 017 927	2 501 994
Виробничі запаси	1101	386 733	531 475
Незавершене виробництво	1102	6 250	0
Готова продукція	1103	50	96 270
Товари	1104	624 894	1 874 249
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	5 826 778	8 431 063
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	933 768	392 669
з бюджетом	1135	426 028	6 583 027
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	8 809 223	12 144 309
Гроші та їх еквіваленти	1165	1 953 846	2 030 583
Готівка	1166	5	5
Рахунки в банках	1167	1 763 222	1 883 921
Інші оборотні активи	1190	122 567	228 049
Усього за розділом II	1195	19 090 137	32 311 694
БАЛАНС	1300	44 606 763	56 468 143
Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	786 928	786 928
Додатковий капітал	1410	9 705 267	7 987 915
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	-17 139 584	-16 426 955
Усього за розділом I	1495	-6 647 389	-7 652 112
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	1 243 320	1 141 148
Довгострокові кредити банків	1510	2 982 589	2 203 692

Інші довгострокові зобов'язання	1515	1 161 037	1 020 760
Усього за розділом II	1595	5 386 946	4 365 600
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	542 659	1 944 531
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	2 981 733	2 967 647
товари, роботи, послуги	1615	8 126 840	6 852 430
розрахунками з бюджетом	1620	62 020	6 169 998
розрахунками зі страхування	1625	42 783	52 742
розрахунками з оплати праці	1630	700 074	1 004 946
за одержаними авансами	1635	11 941 406	4 669 192
за розрахунками з учасниками	1640	337	337
Поточні забезпечення	1660	310 936	389 278
Доходи майбутніх періодів	1665	0	6 033
Інші поточні зобов'язання	1690	21 158 418	35 697 521
Усього за розділом III	1695	45 867 206	59 754 655
БАЛАНС	1900	44 606 763	56 468 143

Додаток Б

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) ПрАТ

«Дарниця»

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ			
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	5 800 000	4 950 000
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(2 600 000)	(2 350 000)
Валовий прибуток	2090	3 200 000	2 600 000
Валовий збиток	2095	(-)	(-)
Інші операційні доходи	2120	150 000	120 000
Адміністративні витрати	2130	(450 000)	(390 000)
Витрати на збут	2150	(1 300 000)	(1 100 000)
Інші операційні витрати	2180	(300 000)	(250 000)
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	1 300 000	980 000
Фінансовий результат від операційної діяльності: збиток	2195	(-)	(-)
Дохід від участі в капіталі	2200	-	-
Інші фінансові доходи	2220	-	-
Інші доходи	2240	20 000	-
Фінансові витрати	2250	(400 000)	(320 000)
Втрати від участі в капіталі	2255	(-)	(-)
Інші витрати	2270	(-)	(-)
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	920 000	660 000
Фінансовий результат до оподаткування: збиток	2295	(-)	(-)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	(207 371)	(150 000)
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	712 629	510 000
Чистий фінансовий результат: збиток	2355	(-)	(-)